
† El R. P. Joaquim M.^a de BARNOLA, S. J.

per

Salvador MALUQUER



Des de la mort del malhaurat Mossèn N. Font i Sagué, l'alt lloc del qual encara està vacant, la Institució no havia sofert un cop tant fort com és la pèrdua del R. P. Joaquim M.^a de Barnola, mort el 13 de Juny prop-passat, als 55 anys d'edat, en el Col·legi Màxim de S. Ignasi de Sarrià.

Era el savi i l'illustre, un naturalista innat. Estudià en el Col·legi dels Jesuïtes de Manresa i a 16 anys ingressava en el noviciat. De molt jovenet donà a conèixer les seves aficions a l'Història Natural; observava i recollia els exemplars que trobava en els seus passeigs i excursions escolars, i era atret especialment per l'estudi de les plantes amb les quals formà una interessant col·lecció en el temps que estigué al noviciat de Veruela (Saragossa) 1886.

Després anà a Bonn (Alemanya) on cursà Botànica amb el cèlebre Strasburger de qui fou deixeble i amic.

Retornat a la seva terra professà la Història Natural en les escoles de la companyia de Jesús a Oriola i en la del carrer de Casp d'aquesta ciutat i darrerament al Col·legi Màxim de Sarrià de qual Laboratori Biològic era Sub director.

L'amistat del cèlebre P. Pantel el portà durant algun temps, als estudis d'anatomia microscòpica tècnica en la qual sobressortí.

Ingressà en la INSTITUCIÓ coma corresponent a Gandia en 3 de Febrer de 1901, i ben prompte no hi hagué sessió a la qual no aportés els fruits de les seves recerques i dels seus estudis.

El primer treball que va enviar, ben interessant per cert, eren unes '*Notes criptogàmiques*' resum de les criptògames trobades per éll, als voltants de Barcelona en el transcurs dels anys 1893-95. Conté unes notables i claríssimes taules dicotòmiques per determinar les falgueres dels voltants de la nostra ciutat.

Des d'aleshores no parà la seva activitat; ho proven moltíssimes publicacions on col·laborava.

Com a naturalista recorregué molts indrets de la nostra terra, fent tres llargues excursions a Andorra, i publicà la Flora d'aquella lliure i el·liç República.

Era el P. Barnola un naturalista entusiasta i encara que la seva especialitat era la Botànica mai no perdé la visió de conjunt; visió que no deu oblidar el naturalista i menys el professor car el P. Barnola fou un gran professor.

L'ensenyement era la vocació de la seva vida i enlloc no es trobava tan bé com quan estava voltat de deixebles i feia un assaig mineralògic o descrivia els caràcters d'una planta. Les seves lliçons eren memorables i els seus deixebles que restaven per sempre els seus amics, les recordem amb delectança.

Professà també diverses càtedres en les Escoles de la nostra Mancomunitat, cursos d'Entomologia i de Sericicultura en l'Escola de vespre, Botànica, tècnica Microscòpica i Mineralogia en l'Escola d'Estiu, i els seus deixebles l'estimaven com el seu millor amic. Les seves lliçons no es limitaven a la classe, sinó que sovintejava les excursions; d'una manera fixa cada tercer diumenge de mes feia una excursió amb els seus antics deixebles.

¡Quant grat es el record d'aquelles excursions i d'aquelles classes! Amb quina enyorança recordo jo les seves explicacions quan en l'Internat del Col·legi Màxim de Sarrià recollíem protals de falguera per a les meves classes dels Estudis Normals i les que donava en aquell petit laboratori model del mateix jardí on havia muntat tants aparells per a l'estudi de la fisiologia de les plantes!

La seva afició a l'ensenyement el portà a publicar—entre altres—obres com el *Resúm de Botànica* de la col·lecció Minerva que és un model, amb dibuixos fets d'ell mateix—l'*Autodidaxis de Química Pràctica*, notable recull d'experiències per a l'estudi de la Química que alcançà dues edicions: la segona edició es notable per les experiències d'orgànica. Traduí la gran obra d' Strasburger "*Lehrbuch der Botanik*" i pocs dies abans de morir sortí la traducció de una interessant obreta de Mineralogia *Schmidt*.

La mort el sorprengué mentre treballava en una obra magnífica en col·laboració amb els R. R. P. P. E. Pérez Arbelàez i J. Amozurrutia "*Tratado completo de Biología Moderna*" de la qual ha sortit el volúm de Biología general il·lustrat amb moltíssimes làmines en colors de preparacions originals. El P. Barnola s'encarregà de la Botànica que està en premsa. Malhauradament no tingué temps per enllestir la Zoologia.

Tenia també planejats entre altres una obreta destinada a les escoles, i una altra sobre excursions escolars durant tots els mesos de l'any plena d'observacions i de sugestions.

A més de sa gran ciència, posseïa una informació formidable; tant que li parlessin d'Astronomia, com de Literatura o d'Història o de Metafísica, de Numismàtica, o d'Arqueologia o Prehistòria, sorprenia de veure com ho conèixia tot. Be prou que ho sabien els seus Superiors i els seus amics per tal com acudien a ell sempre que un professor els mancava.

Treballador infatigable no descansava un moment entre escrits, lliçons i conferències i darrerament en la feina d'arranjament, després de obrar de nou, del Museu del Col·legi que sots els seus auspicis cresqué i s'engrandí notablement.

Com a home el P. Barnola era d'un caràcter exquisit, bondadós, fi, amable i senzill que son qualitats distintives de la verdadera noblesa catalana a la qual per sa família pertanyia.

Patriota ardent estimava la seva terra sense limitacions i per tant no admetia claudicacions de cap mena; probes en donà quan en circumstàncies delicades portava el timó de la nostra Institució.

Ha desaparegut d'entre nosaltres i no veurem omplert el buit que deixa; jo no me'n puc avenir encara i em sembla que el tinc aprop mostrant-me en el jardí o en el Museu un exemplar interessant o llegint-me l'article mes notable del darrer número de la revista o del llibre acabats de rebre d'Alemanya!

¡Descansi en pau! I la seva ombra tant cara m'acompanyi junt amb la d'un altre plorat amic en Font i Sagué, en les meves excursions i en els meus estudis; Déu vulgui també que en els meus darrers instants hi sien presents per acompanyar i fer de guies a la meua ànima en la darrera excursió vers la vida eternal!

Barcelona — Diada de Tots Sants — 1925.